

45 november 2017

COLOFON

Redactie: W. Liesens, P. Thijs
R. Favoreel, R. Vliegen

Eindredactie: P. Thijs

Fotografie: P. Thijs *

* (tenzij anders vermeld).

VOORWOORD

Beste vrienden,

Onze jarenlange inspanningen om de Hasseltse keramiek op de kaart te zetten beginnen stilaan vruchten af te werpen. Niet alleen heeft het Stadsmus in haar beleidsplan (2019–2023) de speerpuntpositie van deze deelcollectie, samen met deze van het Hasselts zilver bevestigd maar ook op het vlak van de collectievorming en de communicatie rond dit erfgoed worden serieuze stappen vooruit gezet.

Op vraag van de museum directeur schreef onze vereniging een visietekst voor de collectieopbouw die tot doel heeft de keramiekcollectie te structureren op basis van de productiegroepen en rekeninghoudend met de grote variaties in de modellen en toegepaste decoratietechnieken. Op termijn zal de keramiekcollectie van het Stadsmus hierdoor een referentiefunctie krijgen en een platform bieden voor verder onderzoek.

Het plan voorziet eveneens in een zeer gedetailleerde registratie van de collectiestukken aan dewelke ook meerdere foto's per object zullen gekoppeld worden waardoor een vlottere gegevensuitwisseling mogelijk wordt.

Voor wat de communicatie betreft zal het keramiek meer aan bod komen, hiervoor zijn nog geen concrete stappen gezet, dat is werk voor 2018!

Het bestuur

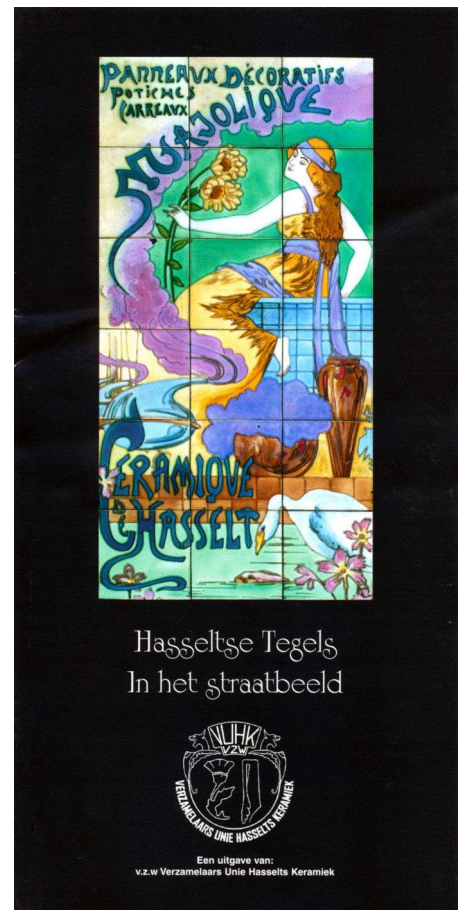
ACTUEEL

Onze brochure Hasseltse tegels in het straatbeeld die in 2005 ter gelegenheid van de tentoonstelling Ravissant werd gemaakt kende reeds een groot succes. Er werden immers 2 oplages van 5000 exemplaren gedrukt en ze gaan nog steeds vlot weg op manifestaties waar we ze als promotiemateriaal meenemen. Dankzij onze activiteit op Open Monumentendag waaraan ook een gegidste tegelwandeling gekoppeld werd is de interesse nog gestegen in die mate zelfs dat Lies Kuppens die haar laatste jaar van de gidsenopleiding volgt, de Hasseltse Keramiek als thema voor haar eindwerk koos. Tijdens een brainstorm samen met de directie van het Stadsmus en de dienst Toerisme, kon ik een aantal facetten rond de promotie van onze keramiek toelichten en kwam ook deze brochure ter sprake.

Het is al bij al geen makkelijke opdracht om in een tijdsbestek van maximaal 2 uren zowel bepaalde locaties (site bibliotheek, jenevermuseum) te koppelen aan enkele markante tegelrealisaties in gevels, de invloed van de Art Nouveau te belichten om te eindigen met een bezoek aan de vaste opstelling in het museum waar als kers op de taart we nog graag er een “doe” moment zoals tegels bakken aan toe wilden voegen.

Lies zal nu uit alle aangebrachte elementen iets trachten samen te stellen dat werkbaar is. de grote première is voor medio 2018 wanneer de eerste gidsbeurten met dit nieuwe stramien zullen georganiseerd worden. We wensen Lies alvast veel succes.

P. Thijs

ACTIVITEITEN VERSLAG: OPEN MONUMENTENDAG

Een blik in ons archief leerde ons dat het al van 2006 geleden was dat we voor het laatst aan OMD deelnamen. Reden genoeg dus om er na 11 jaar iets moois van te maken rond het opgegeven thema “erfgoed & natuur”. Dankzij een uitstekende samenwerking met de dienst toerisme en het stadsarchief kon onze secretaris zijn ding doen en ontwikkelde hij een nieuw presentatieconcept. Geen stereotype PowerPoint presentatie met een statische spreker maar een wandeling door een U-vormige opstelling met daarin 7 themaborden die telkens een deelaspect van het centrale thema belichten. Daarnaast werd elk deelaspect ook nog geïllustreerd met een stuk in Hasseltse keramiek.

Voor de locatie werd de kapel van het voormalige Clarissenklooster gekozen, een schot in de roos want de hele site was uitzonderlijk toegankelijk en trok meer dan 700 geïnteresseerde bezoekers. Ondanks de beperkte inschrijvingen boekten we toch een klein succes want buiten een groot aantal “losse” bezoekers telden we +/- 70 deelnemers aan de 3 sessies.

Ook de gidsen die de aansluitende tegelwandeling begeleiden waren vol lof over de presentatie en nodigden onze secretaris uit om dit volgend jaar voor de gidsenvereniging nog eens over te doen.

R. Favoreel

BOVEN TOP: Algemeen zicht op de U-vormige opstelling met telkens een bord per deelaspect met daarnaast de Hasseltse stukken ter illustratie
BOVEN MIDDEN: Een aandachtig publiek luistert tijdens de middagsessie naar onze secretaris

BOVEN: Het mooie weer bracht in de namiddag veel volk op de been hetgeen zich vertaalde in een druk bijgewoonde 3e sessie.
ONDER LINKS: De florale motieven in de Hasseltse tegels zijn dé getuigen bij uitstek van het samenspel tussen natuur & erfgoed.
Dit laatste deel van de presentatie vormde ook het aansluitpunt met de tegelwandeling waaraan de geïnteresseerden onder begeleiding van een stadsgids konden deelnemen.

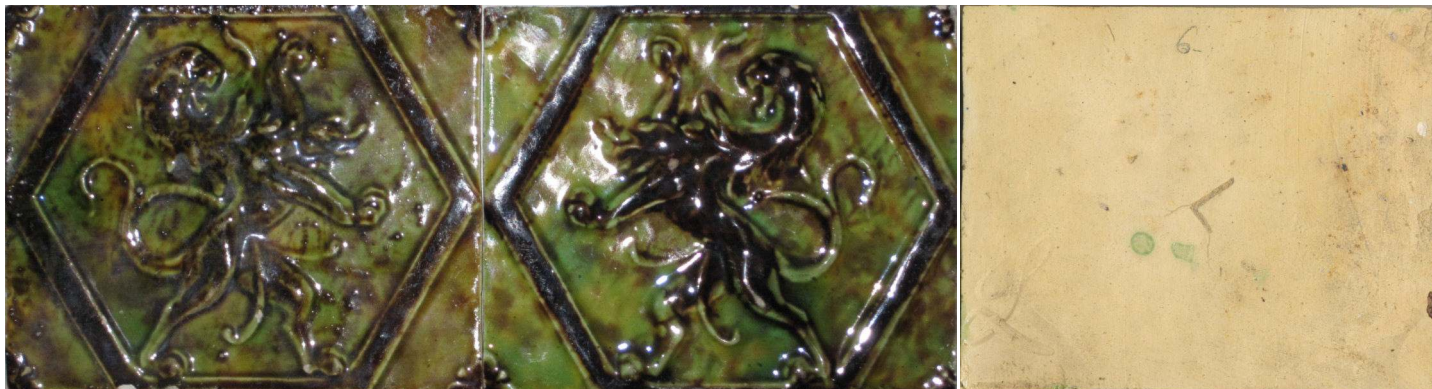
NADER BEKEKEN

Het starten van een nieuwe verzameling kan ook zijn voordeel hebben voor de keramiek. Hier boven een postkaart van de Haan aan zee anno 1900 met de titel "un beau type de pêcheur" of vrij vertaald, een mooie typische visser. De Hasseltse fabriek gebruikte klaarblijkelijk deze foto om het ontwerp te tekenen. Vele gezichtsdetails zoals het baardje en de priemende ogen tot zelfs de kreukels in de Zuidwester werden hernomen. Als je goed kijkt zie je zelfs dat ook het ruitvormig patroon op de trui in de ontwerptekening terugkomt. Bij de realisatie van het tegelpaneel kunnen door de beperkingen van de gebruikte technieken aan aantal details niet overgenomen worden maar het is duidelijk de ene van de andere afgeleid werd.

P. Thijs

ZELDZAAM

Dankzij stadsgids Lu Quintiens kregen we een aantal van deze tegels aangeboden. Mario Baeck kon ze snel identificeren als vroege tegels van de Henri Baudoux. Gezien de link met Hasselt is dit interessant materiaal. Het zijn paren waarbij op de achterzijde de letter L voor links ingedrukt werd. Links onder staat nog een sierlijke met de hand ingekraste "L".

Referentie: 1287
 Veiling van: 12/11/2017
 Schatting: 100 euro / 160 euro
 Toegewezen prijs 240 euro
 Categorie: Europese Keramiek
 Vase en céramique française,
 monture en bronze (Ht 57cm)

LINKS: Er gaat bijna geen maand meer voorbij of er duiken Hasseltse stukken op bij veilinghuis Rops in Namen. Dat was ook zo in de veiling van 12 november waar deze mooie "ingepakte" versie van vaas met modelnummer 272 waarvan de uitwaaiende kraag werd afgezaagd. De beschrijving luidde "vase en céramique Française, monture en bronze (H 57 cm)"

Ondanks de lage inzetprijs van 100 € was een bod van 220€ niet voldoende om ze te kunnen kopen. Ze werd uiteindelijk voor 240€ + 20% kosten afgehamerd.

ONDER: De verkoop van de coupe hier onder dateert al van 2015 en vond plaats in Portugal. Ze werd toegeschreven aan Clement Massier maar wij weten beter. Voor zover bekend maakte Massier dit model niet als losse jardinière.

De vorm, kleur en de mooie transparante druipglazuur verraden haar echte roots, en met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kunnen we haar als Hasselts identificeren. We kennen deze coupe als apart model 376 of in combinatie met de staander 373.

Het betreft hier ook een "ingepakte" versie met een bronzen rand aan de hals en een volledig in brons beklede voet.

Clement Massier (1845 - 1917)

Lot 12: *CLEMENT MASSIER (1844-1917) (attributed)*
 - Bowl in ceramic and bronze

Sold: [Log in to view](#)

Marques dos Santos
 October 22, 2015
 Porto, Portugal

Ook over de grote plas in Dallas (Texas) kennen ze onze keramiek nog niet. Dankzij "Pinterest" vonden we dit leuk verhaal.

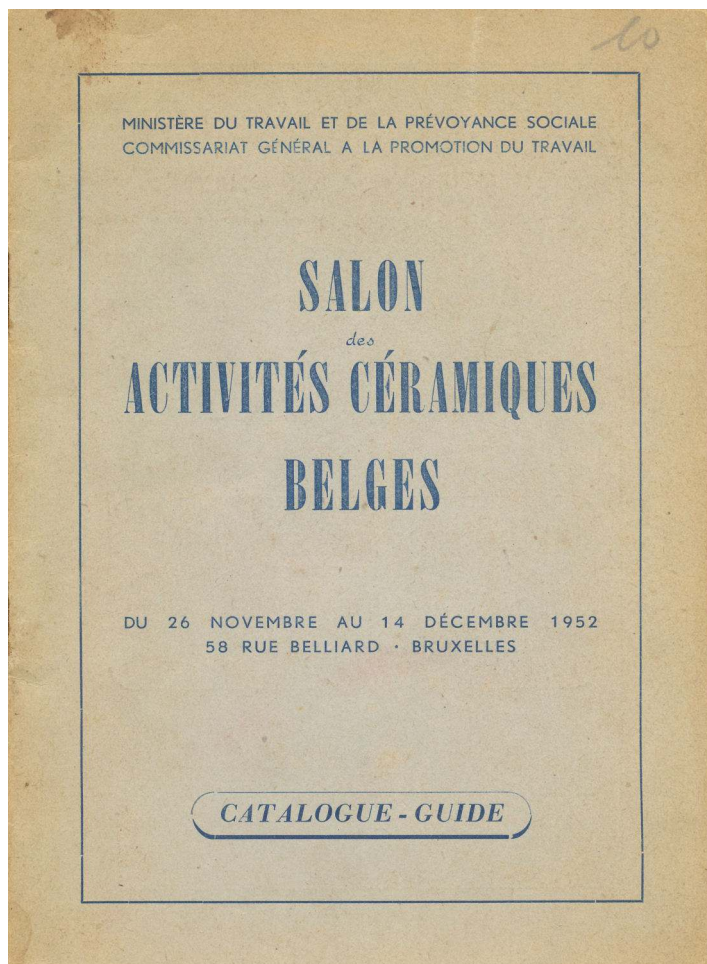
In 2014 ging deze combinatie van model 376/373 er onder de hamer na het faillissement van de firma "Import of Euro Antiques".

De Dallas Auction Gallery gaf ze de omschrijving: Antique Italian majolica urn with polychrome decoration supported by female winged figures (*Antiek Italiaanse urne, polychroom gedecoreerd, steunend op gevleugelde vrouwenfiguren*).

De geschatte prijs lag tussen de 1500 en de 2500 \$. De combinatie werd afgehamerd op slechts 1500 \$ + de kosten.

De combinatie die we in NB 44 toonden uit de Horta catalogus heeft hiermee opvallende gelijkenissen. Het zou weleens dezelfde staander kunnen zijn die na de veiling tot in de VSA is geraakt.

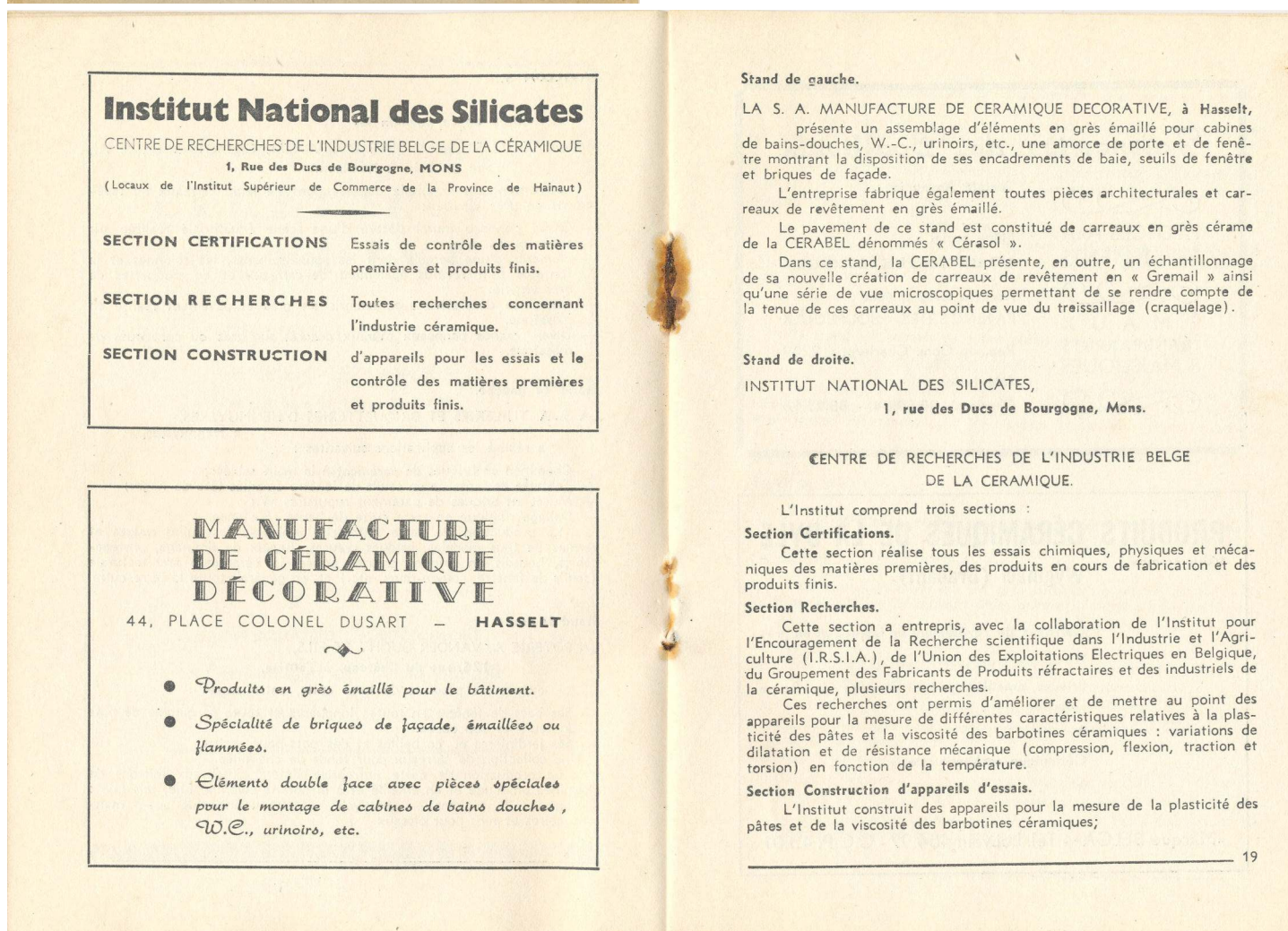

Je moet soms niet ver zoeken om een interessant document op te pikken. Dat overkwam mijn echtgenote Betty die zoals steeds haar eigen weg ging op de beurs in Doornik en me even later triomfantelijk kwam melden dat ze iets over Hasselt had gevonden.

Het bleek een kleine tentoonstellingscatalogus uit 1952 te zijn waarin op p.19 een advertentie van de Hasseltse keramiekfabriek staat en op pagina 20 een summiere omschrijving van de het aanbod. Vrij vertaald staat er: De SA Manufacture de céramique décorative, te Hasselt presenteert een samenstelling uit geëmailleerde steengoedelementen voor douche cabines, WC, urinoirs enz., Een stuk deur en venster om de omlijsting van de deur -en vensteropening te tonen, venstertabellen en gevelstenen. Het bedrijf maakt ook alle architecturale stukken en bekledingstegels in geëmailleerd steengoed.

Interessant detail: blijkbaar stonden ze samen met CERABEL die de vloer van de stand leverde.

Verder geeft het boekje een mooi overzicht van keramiek -en porselein fabrikanten die medio 20e eeuw nog in België actief waren.

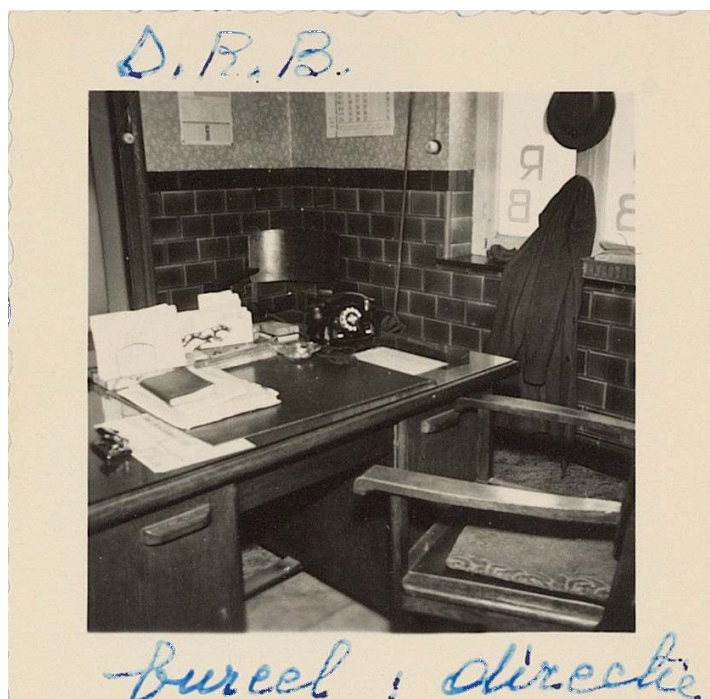
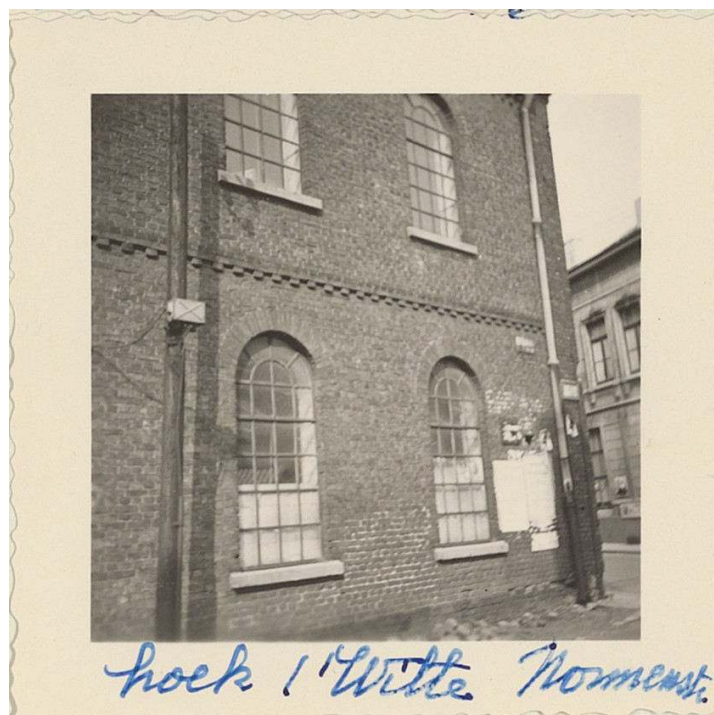

UIT HET STADSARCHIEF

Het Hasselts stadsarchief geeft een goed verborgen geheim prijs... De opmerkzaamheid van een collega vrijwilliger van het Stadsmus die in het kader van zijn onderzoekwerk naar de geschiedenis van de panden op de Grote Markt in het archief ging snuisteren leidde tot de ontdekking van een serie foto's die kort voor de afbraak van de fabriek gemaakt werden.

Ook al vertellen ze niet veel nieuws over de fabriek, laat staan over haar productie, toch zijn het interessante getuigen van hoe de fabriek er uit heeft gezien. Binnen het bestek van deze nieuwsbrief tonen we ter illustratie slechts enkele van de +/- 70 foto's. Indien je ze allemaal wenst te zien kan je ze op het secretariaat komen inkijken of zelf even naar het stadsarchief gaan om ze daar te gaan bekijken.

P. Thijs

FUNERAIR KERAMIEK

Toen Mario Baeck enkele weken geleden de Antwerpse begraafplaats "Schoonselhof" bezocht viel zijn oog op deze 2 kransen met treurende vrouwen in Hasseltse keramiek. Blijkbaar vielen deze erg in de smaak want dit is nu al het 3e en het 4e exemplaar die in korte tijd boven water kwamen. Dat het Hasselts funerair keramiek een uitstekende kwaliteit had, blijkt nogmaals uit de staat van de teruggevonden objecten die na meer dan 100 jaar nog steeds in goede tot zeer goede staat verkeren.

- **Project Nimy**

Ook in een kleine gemeente moeten de rioleringen en andere nutsvoorzieningen onderhouden en vernieuwd worden waardoor de toegang tot het museum voor een groot deel van 2018 zeer moeilijk zal zijn. De directie vroeg ons dan ook of het mogelijk was om ons project naar 2019 te verplaatsen. Als compensatie zullen we in het centrum van Mons als gast een plaats krijgen in een tijdelijke tentoonstelling van Nimy keramiek.

- **Blankenberge Bis**

Het Belle Epoque centrum bestaat volgend jaar 10 jaar en zal dat vieren met een overzicht van de “Belle Epoque Schatten” tentoonstellingen. Op de vraag voor het aanleveren van een aantal spectaculaire Hasseltse stukken zullen we graag ingaan.

- **Inspiratie Massier**

Niet alleen Hasselt werd door de modellen van Massier geïnspireerd ook de Britse Burmentofts fabriek uit Leeds vond klaarblijkelijk dat die modellen makkelijk na te maken waren. Het is de moeite om deze naam eens te Googelen en de afbeeldingen te bekijken.

- **Pozzo collectie**

Ondanks het beperkt aantal Hasseltse tegels en het feit dat deze collectie weinig nieuws bevat raden we de geïnteresseerden toch aan even een kijkje te gaan nemen op volgend internetadres:

<http://pozzo.collectionkbf.be/nl>

- **Aanwinst collectie Stadsmus**

Mede dankzij de tussenkomst van enkele bestuursleden kon het Stadsmus een vrij omvangrijke collectie keramiek verwerven. Tussen de meer dan 50 stukken zitten een groot aantal met bloemen gedecoreerde objecten die een mooie aanvulling van de museum collectie vormen. Ook de aanwezigheid van enkele bijzondere stukken maakten het aanbod extra aantrekkelijk. Voorlopig wordt de collectie geregistreerd en daarna opgeslagen. Eind 2018 begin 2019 zal er met deze aanwinst dan een speciale (tijdelijke) opstelling gemaakt worden

- **Initiatief Erfgoedraad**

Collega raadslid Marc Leenen lanceerde een voorstel om voor een aantal stadszicht bepalende elementen (bvb kapelletjes en tegeltableaus) een vorm van bescherming te voorzien. Een werkgroep waar ook onze secretaris in zetelt zal dit onderzoeken en verdere actie ondernemen.

- **Eerstvolgende activiteiten:**

Ledenvergadering vrijdag 15/12 zaaltje 1 CCH

KERSEN OF KRIEKEN?

Naar aanleiding van ons artikeltje in NB 44 kregen we een reactie van Mario Baeck die ons fijntjes liet opmerken dat het in plaats van pruimen wel eens kriecken konden zijn. Het is immers niet ondenkbaar dat de er zo- wel een kersen als een krieckenlikeur gemaakt werd en dat men het onderscheid tussen de 2 doormiddel van een ander versiering wilde benadrukken. Er is botanisch echter zeer weinig verschil tussen beide, vermoedelijk koos men daarom voor een andere voorstel- ling nl. een trosje kriecken? Of kersen...?

GEVONDEN

We sluiten 2017 af met de vondst van een stuk dat we tot op heden nog niet kenden. Het is een kleine staander zonder de bijhorende vaas of jardinière die door onze secretaris kon aangekocht worden.

Voor de decoratie ging de modelleur leentjebuur spelen bij verschillende andere ontwerpen. Zo vinden we er een masker op terug, gelijkaardig aan dat van de tegelserie “frise renaissance” en prijken er 2 “draken” op de schouder van de centrale kolom. In tegenstelling tot de harpijvazen staan de vleugels van de draken naar achteren gestrekt en steekt het lichaam vooruit. Samen met de aan het centraal plateau vastgehechte kuif vormen ze steunpunten om het gewicht van een jardinière te kunnen dragen.

Ook de vrouwelijke eigenschappen (borsten) zijn verdwenen en zijn het technisch gezien dan ook geen harpijen.

KENMERKEN

Maten: B: 28 cm D: 23 cm
H: 66,5 cm

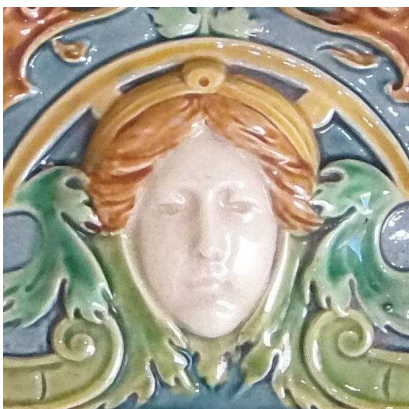
Nummer: 512 (ingekrast)

Andere: PN (ingekrast)

Kleuren: Wit, geel roze

Bodem: Ongeglazuurd

Scherf: wit

Boven: links frontaal en rechts het zijzicht van de staander.

Links: detailbeeld van de centrale tegel van de “frise renaissance”. Op het eerste zicht leken beide maskers erg op elkaar maar als je ze in detail vergelijkt kan je niet anders concluderen dat ze eigenlijk totaal verschillend zijn. Het gezichtje in de staander is ronder en heeft de ogen gesloten. De haartooi is strakker en het hoofd wordt getooid met een groot diadeem waaraan een sjaal geknoopt wordt die het aangezicht omsluit. Het geheel doet denken aan afbeeldingen van de griekse godin Hera (godin van het huwelijk / vruchtbaarheid ...)

Detail van de harpij / draak, opvallend zijn de details van neus en opengesperde bek met tong en ogen.

Het lichaam gaat snel over in een sokkel die op het aanhechtingspunt van de omgording rust